

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

©2024 БАБИЧ Д. В., ЧОБИТОК В. І., ЧОБИТОК І. О.

УДК 330.34
JEL Classification: O1

Бабиц Д. В., Чобіток В. І., Чобіток І. О.

Ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни в умовах нестабільності

Мета статті – теоретичне та практичне обґрунтування проблематики ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни в умовах нестабільності. За результатами дослідження було виявлено, що енергетичний сектор відіграє ключову роль у розвитку національної та глобальної економіки, тоді як зростаюча залежність промисловості, сільського господарства, транспорту та населення від енергії є результатом прагнення суспільства покращити якість соціально-економічного рівня життя. Збільшення споживання енергії завдяки активному розвитку науково-технічного прогресу та розширенню її використання вимагають сталого розвитку і функціонування енергетичного сектора країни. Сталий розвиток енергетичного сектора країни впливає на енергетичну безпеку, довкілля, здоров'я та спосіб життя населення, соціально-економічні відносини тощо. Тому активний розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в енергетичному комплексі країни є актуальним дослідженням у сучасних реаліях сьогодення. Активний інноваційно-інвестиційний розвиток енергетичного комплексу країни полягає у великомасштабному стратегічному плануванні, регулюванні, стимулюванні інновацій та інвестицій, а також збереженні інтересів споживачів і держави загалом. Сутність активного інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни полягає не лише в ролі регулятора, а і як активного учасника процесу модернізації та трансформації енергетичного сектора у глобальних масштабах. У турбулентних умовах економічної трансформації необхідно також формувати наукове обґрунтування закономірностей розвитку регіональних інноваційних систем. Розробляти відповідні інституційні механізми їх удосконалення на основі узагальнення та інтеграції актуального зарубіжного досвіду, порівняльного аналізу формування сучасних моделей з урахуванням особливостей інноваційно-інвестиційних процесів у певному регіоні. Розвиток інституційних механізмів удосконалення та стимулювання інвестиційно-інноваційного розвитку енергетичного комплексу країни повинен бути заснований на нормативно-правовій базі для активізації генерування інновацій, розробці та реалізації інноваційних проєктів та залученні інвестицій для їх реалізації. За допомогою дієвих інституційних механізмів є можливість забезпечення виробництва прогресивних технологій, а отже, доступ до фінансових ресурсів суб'єктам господарювання.

Ключові слова: ефективність, інноваційно-інвестиційний розвиток, енергетичний комплекс, нестабільність, енергетична безпека, регіон, державні програми, управління.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-68-75>

Рис.: 4. Табл.: 1. Форм. 1. Бібл.: 14.

Бабиц Дмитро Володимирович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: babych@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0562-3242>

Чобіток Вікторія Іванівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та торговельного підприємництва, Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

E-mail: vika_chobitok@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5272-388X>

Чобіток Ігор Олексійович – кандидат економічних наук, професор, старший викладач кафедри економіки та менеджменту, Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

E-mail: Igor_chobitok@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7259-431X>

Babych D. V., Chobitok V. I., Chobitok I. O. Efficiency of Innovation and Investment Development of the Country's Energy Complex in Conditions of Instability

The aim of the article is to provide theoretical and practical substantiation of the problems of efficiency of innovation and investment development of the country's energy complex in conditions of instability. According to the results of the study, it was found that the energy sector plays a key role in the development of the national and global economy, while the growing dependence of industry, agriculture, transport and the population on energy is the result of society's desire to improve the quality of socioeconomic standard of living. The increase in energy consumption due to the active development of scientific and technological progress and the expansion of its use require the sustainable development and functioning of the country's energy sector. The sustainable development of the country's energy sector affects energy security, the environment, the health and lifestyle of the population, socioeconomic relations, etc. Therefore, studying the active development of innovation and investment activities in the energy complex of the country is relevant in the modern realities of today. Active innovation and investment development of the country's energy complex consists in large-scale strategic planning, regulation, stimulation of innovation and investment, as well as preservation of the interests of consumers and the State as a whole. The essence of active innovation and investment development of the country's energy complex is not solely taking the role of a regulator, but also being an active participant in the process of modernization and transformation of the energy sector on a global scale. In the turbulent conditions of economic transformation, it is also necessary to form a scientific substantiation of the patterns of development of regional innovation systems. Also to develop appropriate institutional mechanisms for their improvement on the basis of generalization and integration of current foreign experience, comparative analysis of the formation of modern models, taking into account the peculiarities of innovation and investment processes in a particular region. The development of institutional mechanisms for improving and stimulating the investment and innovation development of the country's energy complex should be based on the regulatory framework for intensifying the generation of innovations, the development and implementation of innovative projects and attracting investments for their implementation. With the help of effective institutional mechanisms, it is possible to ensure the production of advanced technologies, and, consequently, access to financial resources for economic entities.

Keywords: efficiency, innovation and investment development, energy complex, instability, energy security, region, government programs, management.

Fig.: 4. **Tabl.:** 1. **Formulae:** 1. **Bibl.:** 14.

Babych Dmytro V. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: babych@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0562-3242>

Chobitok Viktoriia I. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head of the Department of Marketing and Trade Entrepreneurship, Educational and Scientific Institute "Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy" of V. N. Karazin Kharkov National University (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: vika_chobitok@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5272-388X>

Chobitok Ihor O. – Candidate of Sciences (Economics), Professor, Senior Lecturer of the Department of Economics and Management, Educational and Scientific Institute "Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy" of V. N. Karazin Kharkov National University (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: Igor_chobitok@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7259-431X>

Вступ. Енергетичний сектор відіграє ключову роль у розвитку національної та глобальної економіки, тоді як зростаюча залежність промисловості, сільського господарства, транспорту та населення від енергії є результатом прагнення суспільства покращити якість соціально-економічного рівня життя. Збільшення споживання енергії завдяки активному розвитку науково-технічного прогресу та розширення її використання вимагають сталого розвитку і функціонування енергетичного сектора країни. Сталий розвиток енергетичного сектора країни впливає на енергетичну безпеку, довкілля, здоров'я та спосіб життя населення, соціально-економічні відносини тощо. Тому активний розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в енергетичному комплексі країни є актуальним дослідженням в сучасних реаліях сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни в умовах нестабільності займалися зарубіжні та вітчизняні вчені, зокрема: Галущенко І. [1], Геєць В. [2], Мних О. [11], Прохорова В.

[4–7], Проценко В. [5], Сидорчук О. [8], Тульчинський Р. [12], Хаустова В. [9] та багато інших.

Сучасні умови господарювання вимагають посиленої уваги до проведення дослідження з проблематики ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни в умовах нестабільності.

Мета статті – теоретичне та практичне обґрунтування проблематики ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни в умовах нестабільності.

Викладення основного матеріалу дослідження. Умови нестабільності змушують акцентувати увагу на пошуку та розробці інноваційно-креативних підходів в розвитку енергетичного комплексу країни, які зможуть забезпечити ефективність і стійкість соціально-економічного зростання. Економічні системи в сучасних реаліях отримали унікальну можливість підвищити рівень своєї конкурентоспроможності, насамперед завдяки якій організації та ефективному управлінню інноваційно-інвестиційної діяльності. Найбільш прийнятним є інноваційно-інвестиційний

шлях розвитку завдяки унікальному інноваційному потенціалу, який може бути реалізований завдяки залученню внутрішніх та зовнішніх інвестиційних ресурсів. Ці фактори можуть бути підґрунтям для формування технологічного лідерства шляхом формування та розвитку національної інноваційно-інвестиційної діяльності, що стане ключовим фактором активізації інноваційної спрямованості національної економіки.

Досвід показує, що останніми роками все більше посилюється регіональний аспект як соціально-економічного зростання, так і інноваційно-інвестиційної діяльності, що є необхідною умовою розвитку національної економіки. Місце регіону та його інноваційно-інвестиційної системи в соціально-економічному розвитку визначається специфікою національного стратегічного розвитку регіонів в законодавчій, соціальній, економічній і фінансовій системах.

Однак політика структурної перебудови економіки країни не завжди має чіткі плани для переходу на інноваційно-інвестиційний шлях розвитку. Вона неспроможна подолати ключові проблеми національної економіки, пов'язані із сировинною спрямованістю та неоптималь-

ною структурною трансформацією галузей економіки, неефективним використанням сучасних технологій в системі управління, нестабільним соціально-економічним розвитком, негативним впливом пандемії COVID-19 та активними військовими подіями, які відбуваються на території України.

Більшість регіонів країни в даний час не мають розвиненої інноваційно-інвестиційної системи, ефективної стратегічної моделі розвитку, а тому не в змозі демонструвати стійке соціально-економічне зростання, що свідчить про недостатній рівень розвитку науково-технічного потенціалу, спрямованого на забезпечення енергетичного розвитку країни.

Для більш детального аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності та виявлення впливу на розвиток енергетичного комплексу країни проведено кореляційний аналіз залежності показників «витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт» та «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» вітчизняних підприємств за 2017–2023 рр., результати якого наведено в табл. 1 [3].

Таблиця 1

Розрахунок кореляційної залежності показників «витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт» та «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» за 2017–2023 рр.

Рік	Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності, млн грн	Постачання електроенергії газу пари та кондиційованого повітря, млн грн	X·Y	X ²	Y ²
2017	13379,3	416616,6	5574038476	179005668,5	173569391395,56
2018	16773,7	465276,5	7804408428	281357011,7	216482221452,25
2019	17254,6	458204,1	7906128464	297721221,2	209950997256,81
2020	17022,4	488514,3	8315685820	289762101,8	238646221304,49
2021	20973,8	772048,4	16192788732	439900286,4	596058731942,56
2022	17117,8	874057,7	14961944897	293019076,8	763976862929,29
2023	21348,1	1023129,4	21841868744	455741373,6	1046793769144,36
Всього	123869,7	4497847	82596863562	2236506740	3245478195425,32

Джерело: сформовано авторами

Коефіцієнт кореляційної залежності показників «витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт» та «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» за 2017–2023 рр. дорівнює:

$$r = \frac{SS_{XY}}{\sqrt{SS_{XX} \cdot SS_{YY}}} = 0,755.$$

Відповідно, на основі проведеного аналізу коефіцієнт кореляції показників «витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт» та «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» за 2017–2023 рр. дорівнює 0,755, це підтверджує високий рівень кореляційної залежності показників, відповідно, отримано такі графічні результати, які наведено на рис. 1.

Місією Енергетичної стратегії України до 2050 року є створення умов для сталого розвитку національної економіки через забезпечення доступу до надійних, стійких і сучасних джерел енергії. До 2050 року енергетичний сектор має бути максимально наближений до кліматичної нейтральності.

Це означатиме наявність чистої енергії, подолання енергетичної бідності, розвиток інноваційної та децентралізованої енергосистеми, повноцінне функціонування національних енергетичних ринків і їх інтеграцію в міжнародні [13].

Індекс прозорості енергетики розроблено для комплексного оцінювання доступності та якості інформації у енергетичному секторі (рис. 2) [14].

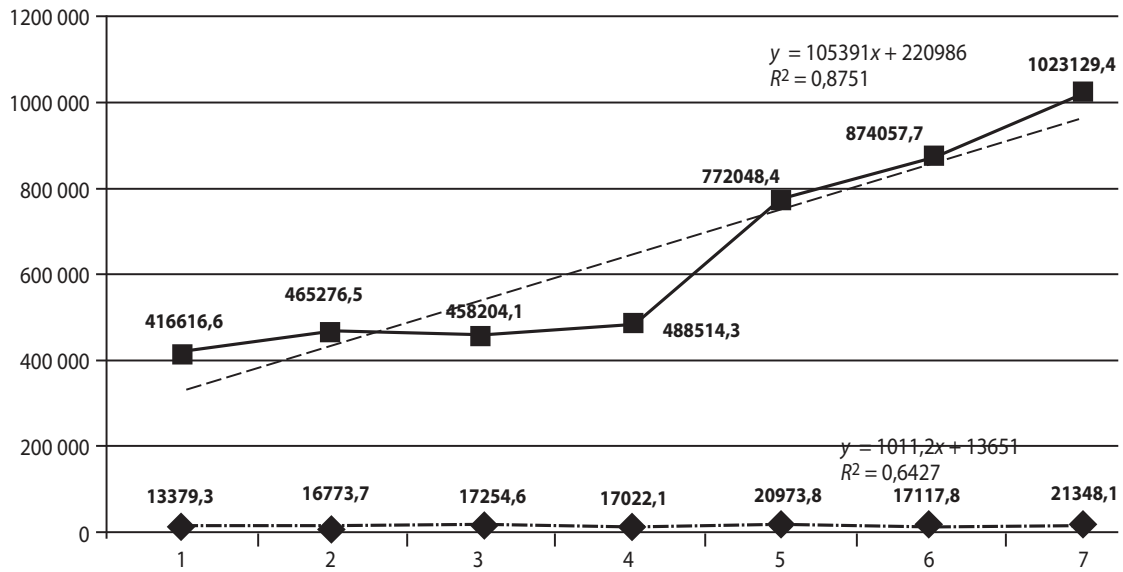

Рис. 1. Динаміка зміни показників «витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт» та «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» за 2017–2023 рр.

Джерело: сформовано авторами

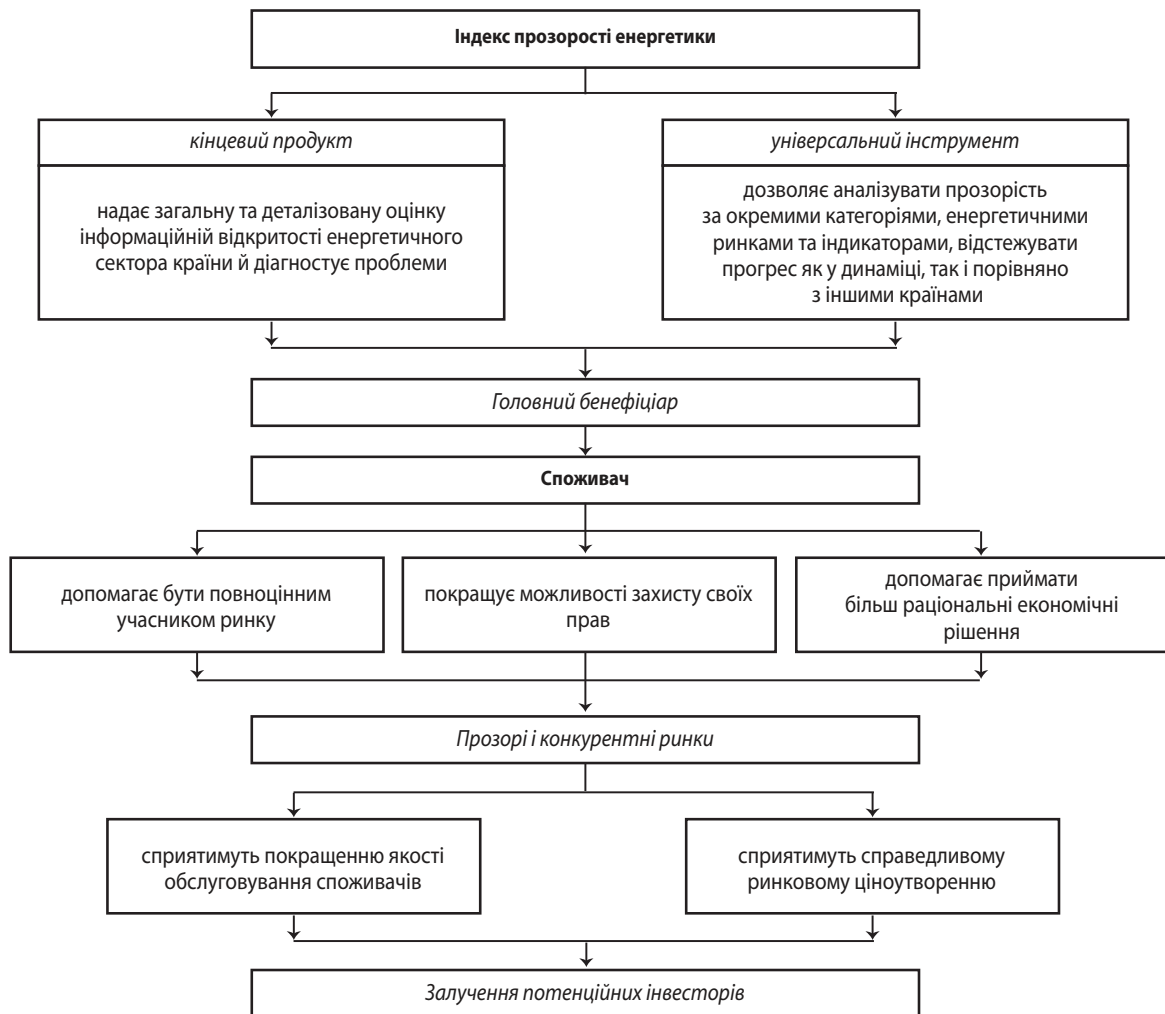

Рис. 2. Науково-практичний підхід до формування Індексу прозорості енергетики в країні

Джерело: сформовано авторами

Результати дослідження становитимуть інтерес для компаній та потенційних інвесторів, які прагнуть відкритого конкурентного середовища, менших ризиків ведення бізнесу і кращих відносин з владою і громадськістю. Індекс буде корисним державним інституціям, відповідальним за розкриття інформації, для удосконалення прозорості своєї діяльності та регулювання в частині оприлюднення інформації учасниками ринків.

Зарубіжні партнери отримають кращі можливості для розуміння енергетичної політики та ринків України [14].

Індекс охоплює 200+ індикаторів, що базуються на конкретних нормативних вимогах і кращих світових практиках розкриття інформації [14].

Оцінки прозорості енергетичної галузі за категоріями за 2019–2023 рр. наведено на рис. 3.

Рис. 3. Оцінки прозорості енергетичної галузі за категоріями за 2019–2023 рр.

Джерело: [11]

Рецесії або економічні спади можуть зменшити попит на енергетичні ресурси і вплинути на прибутковість енергетичних компаній в Україні. За рахунок формування підґрунтя для покращення фінансових умов та залучення інвестицій необхідно проводити інноваційну модернізацію енергетичного обладнання, яке переважно використовують застарілі технології та мають низький рівень енергозберігання [10].

Інновації демонструють велику роль у розвитку енергетичного комплексу країни, виключаючи його еволюцію у відповідь на глобальні виклики, а також зростання попиту на енергію, зміну клімату та необхідність підвищення ефективності. Основні напрямки інноваційного розвитку енергетичного комплексу країни наведено на рис. 4.

Значну роль у розвитку енергетичного комплексу країни, виключаючи його стратегічне планування, регулювання і підтримка балансу, відіграє ефективне залучення інвестицій. Основні аспекти інвестиційної державної ролі у розвитку енергетичного бізнесу в країні мають бути направлені на вирішення інноваційно-технологічних аспектів.

Держава відіграє значну роль у довгостроковій перспективі та пріоритеті розвитку енергетичного сектора для формування стратегічних напрямів розвитку економіки, національної безпеки та вирішення екологічних проблем.

Державні органи влади повинні формувати законодавчо-правові підстави для регулювання діяльності енергетичних компаній, включаючи їх ліцензування, визначаючи стандарти якості, екологічні норми тощо. Держава повинна контролювати дотримання законодавства у сфері енергетики, забезпечувати інтеграцію споживачів та справедливості у енергетичній сфері.

Ефективні державні програми мають бути направлені на залучення інвестицій у модернізацію та розвиток енергетичної інфраструктури країни. Доцільно залучати прямі інвестиції в незалежні енергетичні проекти, і забезпечувати ефективні умов для приватних інвесторів за допомогою субсидування чи гарантій.

Також необхідно підтримувати інноваційні проекти за допомогою залучення наукових грантів, програм розвитку інноваційних технологій та стимулювання науково-дослідних робіт.

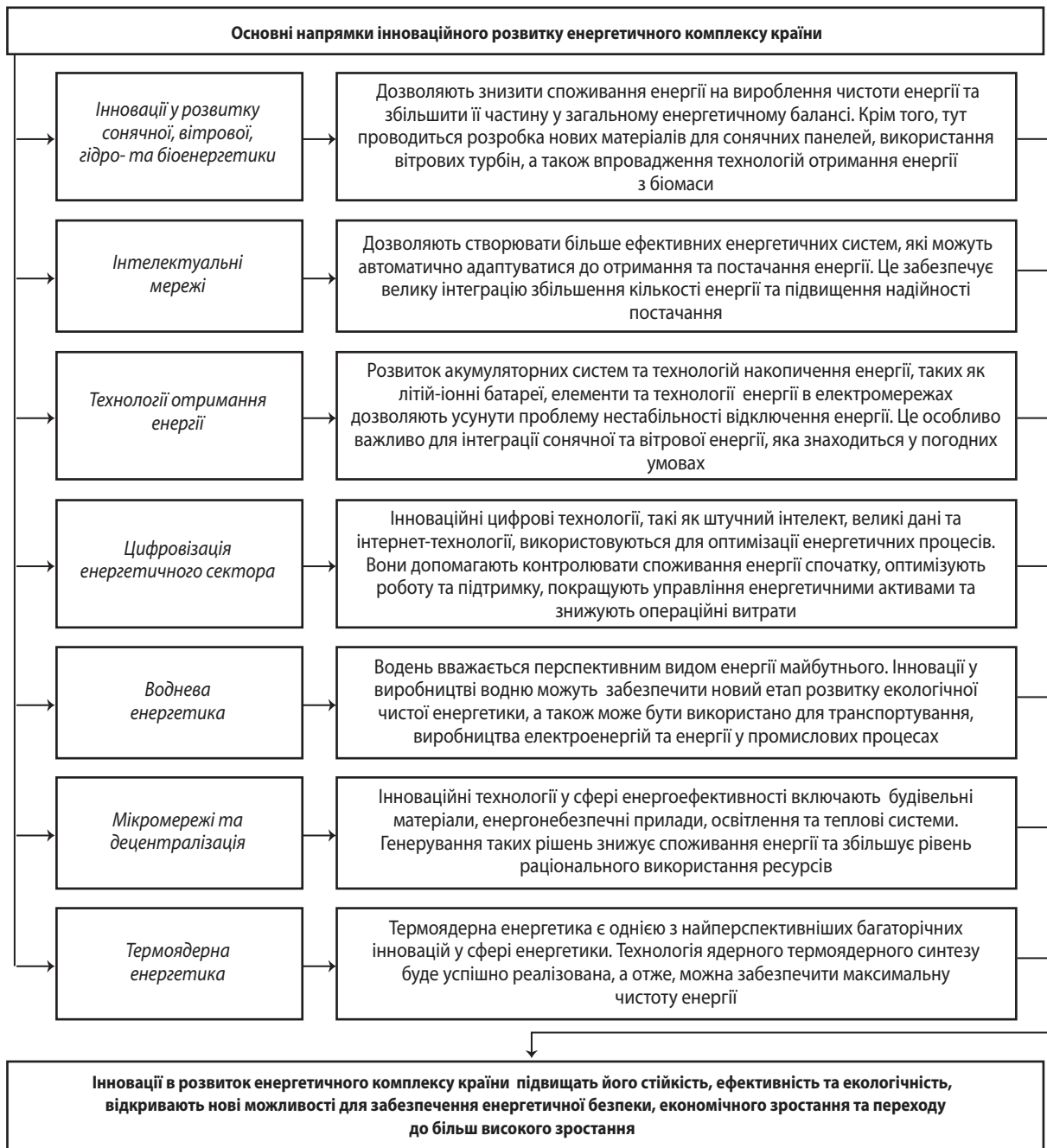

Рис. 4. Основні напрямки інноваційного розвитку енергетичного комплексу країни

Джерело: сформовано авторами

Політика держави може бути направлена на субсидування, впровадження зелених тарифів та визначення квот на виробництво «чистої» енергії та гарантувати високий рівень енергопостачання і зменшення емності від імпортованих енергоресурсів за рахунок диверсифікації джерел енергії, розвитку внутрішніх ресурсів, будівництво нових об'єктів інфраструктури, а також електропостачання.

Одним із основних напрямів залучення інвестицій в енергетичну галузь країни є енергетична дипломатія, сутність якої полягає в активній участі держави у міжнародних переговорах та угодах у сфері енергетики, що забезпечить стабільність отримання енергоносіїв та активно-інноваційного розвитку енергетичної галузі.

Підтримка модернізації інфраструктури полягає у залученні інвестицій з метою оновлення та розвитку енергетичної інфраструктури, включаючи модернізацію електростанцій, будівництво нових електропередач, розвиток газотранспортних систем та впровадження «розумних» мереж, що зможе підвищити рівень надійності енергопостачання та сприятиме ефективній інтеграції енергосистем, підтримку приватно-державних партнерств, забезпечення стабільного правового поля та гарантій інвестування. Це стимулює розвиток енергетичного сектора та залучує іноземний капітал.

Висновки. Активний інноваційно-інвестиційний розвиток енергетичного комплексу країни полягає у ве-

ликомасштабному стратегічному управлінні через когерентність його функцій, а саме: плануванні, регулюванні, стимулюванні інновацій та інвестицій, а також збереженні інтересів споживачів та держави в цілому. Сутність активного інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни полягає не лише в ролі регулятора, а і як активного учасника системи управління процесом модернізації та трансформації енергетичного сектора у глобальних масштабах.

У турбулентних умовах економічної трансформації необхідно також формувати наукове обґрунтування закономірностей розвитку регіональних інноваційних систем. Розробляти відповідні інституційні механізми управління та удосконалення на основі узагальнення та інтеграції актуального зарубіжного досвіду, порівняльного аналізу формування сучасних моделей з урахуванням особливостей інноваційно-інвестиційних процесів у певному регіоні.

Розвиток інституційних механізмів удосконалення та стимулювання інвестиційно-інноваційного розвитку енергетичного комплексу країни повинен бути заснований на нормативно-правовій базі для активізації генерування інновацій, розробки та реалізації інноваційних проєктів та залучення інвестицій для їх реалізації. За допомогою дієвих інституційних механізмів є можливість забезпечення виробництва прогресивних технологій, а отже, доступу до фінансових ресурсів суб'єктам господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галущенко І. Проблеми моделювання процесів розвитку регіональної енергетики. *Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем*. 2014. Вип. 19. С. 102–114.
2. Геєць В. Розвиток соціального капіталу – найбільше багатство у світі. *Віче*. 2011. № 1. С. 22–26.
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Інтелектуалізація управлінських процесів як детермінантно-мотиваційна основа бізнес-моделі підприємств. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 2 (144). С. 65–75.
5. Прохорова В. В., Проценко В. М., Чобіток В. І. Формування конкурентної стратегії підприємств на засадах інноваційно-спрямованого інвестування. Харків : УІПА, 2015. 291 с.
6. Прохорова В. В., Бабічев А. В., Буданов М. П. Енергетична безпека як стратегічний пріоритет забезпечення національної безпеки України // *Трансформація економічного середовища в умовах ентропії* : кол. моногр. / за заг. ред. В. В. Прохорової. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. С. 162–172.
DOI: <https://doi.org/10.33296/monograpf-2024>
7. Прохорова В. В., Коваленко Д. В. Управління безпекою соціально-економічних систем в умовах деструктивного розвитку. Управління соціально-економічними системами на основі підвищення ефективності маркетингових послуг в умовах діджиталізації : кол. моногр. / за ред. В. І. Чобіток. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2023. С. 41–49.
8. Сидорчук О. Г. Стратегія соціальної безпеки України: послідовність формування та напрями реалізації. *Проблеми економіки*. 2019. № 1. С. 176–183.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-176-183>
9. Хаустова В. Є., Колодяжна Т. В. Вплив процесів злиттів та поглинань на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації : монографія. Харків : ФОП Либуркіна Л. М., 2019. 416 с.
10. Чобіток В., Холод Ю., Васищенко П. Проблематика забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах: економіко-правові аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 5. С. 238–246.
DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-34>
11. Chobitok V., Mnykh O., Brytskyi R., Us Yu. Adhocratic mechanisms of formation of innovative and creative directions for business entities development in conditions of transparency of economics. *IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science*. 2023. No. 1150 (1). P. 012002.
DOI: <https://doi.org/10.1088/1755-1315/1150/1/012002>
12. Tulchinskiy R., Chobitok V., Dergaliuk M., Semenchuk T., Tarnovska I. Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming Determinants in the Conditions of Digitalization. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21 (8). P. 97–104.
13. Міністерство енергетики України. URL: <https://mev.gov.ua/reforma/enerhetychna-stratehiya>
14. Індекс прозорості енергетики України. URL: <https://index.ua-energy.org/>

REFERENCES

- Chobitok, V. et al. "Adhocratic mechanisms of formation of innovative and creative directions for business entities development in conditions of transparency of economics". *IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science*, no. 1150(1) (2023): 012002.
DOI: <https://doi.org/10.1088/1755-1315/1150/1/012002>
- Chobitok, V., Kholod, Yu., and Vasiuchenko, P. "Problematyka zabezpechennia enerhetychnoi bezpeky na vitchyznianskykh pidpriemstvakh: ekonomiko-pravovi aspekty" [Problems of Ensuring Energy Security at Domestic Enterprises: Economic and Legal Aspects]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 5 (2024): 238-246.
DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-34>
Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <https://www.ukrstat.gov.ua>
- Halushchenko, I. "Problemy modelivuvannia protsesiv rozvytku rehionalnoi enerhetyky" [Problems of Modeling Regional Energy Development Processes]. *Ekonomiko-matematychne modelivuvannia sotsialno-ekonomichnykh system*, no. 19 (2014): 102-114.
- Heiets, V. "Rozvytok sotsialnoho kapitalu - naiblishe bahatstvo u svi" [The Development of Social Capital Is the Greatest Wealth in the World]. *Viche*, no. 1 (2011): 22-26.
- "Indeks prozorosti enerhetyky Ukrainy" [Energy Transparency Index of Ukraine]. <https://index.ua-energy.org/>
- Khaustova, V. Ye., and Kolodiazhna, T. V. *Vplyv protsesiv zlyttiv ta pohlynan na konkurentospromozhnist ekonomiky v umovakh hlobalizatsii* [The Impact of Mergers and Acquisitions on the Competitiveness of the Economy in the Conditions of Globalization]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M., 2019.
- Ministerstvo enerhetyky Ukrainy. <https://mev.gov.ua/reforma/enerhetychna-stratehiya>
- Prokhorova, V. V., and Chobitok, V. I. "Intelektualizatsiia upravlinskykh protsesiv yak determinantno-motyvatyina osnova biznes-modeli pidpriemstv" [Intellectualization of Management Processes as a Determinant and Motivational Basis of the Business Model of Enterprises]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho univer-*

sytetu tekhnologii ta dyzainu. Seriya «Ekonomichni nauky», no. 2(144) (2020): 65-75.

Prokhorova, V. V., and Kovalenko, D. V. "Upravlinnia bezpekoiu sotsialno-ekonomichnykh system v umovakh destruktyvnoho rozvytku" [Security Management of Socio-economic Systems in Conditions of Destructive Development]. In *Upravlinnia sotsialno-ekonomichnykh systemamy na osnovi pidvyshchennia efektyvosti marketynhovykh posluh v umovakh didzhytalizatsii*, 41-49. Kharkiv: Vyd-vo Ivanchenka I. S., 2023.

Prokhorova, V. V., Babichev, A. V., and Budanov, M. P. "Enerhetychna bezpeka yak stratehichniy priorytet zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy" [Energy Security as a Strategic Priority for Ensuring the National Security of Ukraine]. In *Transformatsiia ekonomichnoho seredovyscha v umovakh entropii*, 162-172. Kharkiv: Vyd-vo Ivanchenka I. S., 2024.

DOI: <https://doi.org/10.33296/monograf-2024>

Prokhorova, V. V., Protsenko, V. M., and Chobitok, V. I. *Formuvannia konkurentnoi stratehii pidpriemstv na zasadakh innovatsiino-spriamovanoho investuvannia* [Formation of a Competitive Strategy of Enterprises on the Basis of Innovative Investment]. Kharkiv: UIPA, 2015.

Sydorchuk, O. H. "Stratehiia sotsialnoi bezpeky Ukrainy: poslidovnist formuvannia ta napriamy realizatsii" [The Social Security Strategy of Ukraine: Sequence of Formation and Implementation Directions]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2019): 176-183.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-176-183>

Tulchinskiy, R. et al. "Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming Determinants in the Conditions of Digitalization". *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, vol. 21 (8) (2021): 97-104.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2024 р.
Статтю прийнято до публікації 18.09.2024 р.